

***PROJECTE DE PACTE NACIONAL PER A L'EDUCACIÓ.
OPORTUNITAT I COMPROMÍS.
(6 DE SETEMBRE DE 2005)***

INTRODUCCIÓ

En la nostra història recent, molt diversos moviments socials han fet de l'educació un dels seus principals centres d'atenció, amb nombroses experiències escolars i educatives nascudes a l'empenta d'aquest interès. L'escola ha estat molt sovint vista com una oportunitat per oferir a les noves generacions de ciutadans i ciutadanes uns majors nivells de cultura i de benestar individual i col·lectiu. Així mateix, quan Catalunya ha disposat d'institucions pròpies de govern l'educació ha experimentat avenços molt notables fruit de la confluència de les polítiques educatives dels governs democràtics i de l'empenta i compromís de la societat amb l'educació. D'altra banda, la institució escolar ha mantingut vives la llengua i tradicions del país, molt especialment en moments de manca de llibertats democràtiques.

Fruit de tot això, avui Catalunya compta amb una molt rica experiència pedagògica i d'innovació educativa, amb un ampli i molt divers teixit associatiu i amb un conjunt plural d'iniciatives educatives que es duen a terme tant en els centres públics com en aquells altres de titularitat privada.

En els darrers anys, les societats desenvolupades estan vivint un procés de profunds canvis que afecten tots els àmbits de la societat i les formes de vida i de treball de les persones. La irrupció de la societat de la informació i la comunicació està canviant radicalment els fonaments de la vida econòmica i, alhora, obre un nou escenari en les relacions socials i humanes. No sols vivim una època de canvis, sinó que enfrontem el gran repte d'un canvi d'època en què apareixen amb força noves fonts de desigualtat i de fractura social. Una època que requereix dotar els ciutadans i ciutadanes d'uns sòlids fonaments educatius i formatius que els permetin fer front als nous reptes que tenim plantejats i poder afrontar amb èxit l'aprenentatge al llarg de la vida. Tal com proposa el Consell d'Europa (Lisboa, març 2000), es tracta d'avançar a una economia basada en el coneixement i amb una major cohesió social de manera que el nostre sistema educatiu pugui oferir oportunitats d'aprenentatge i formació adaptades a grups de destinataris en les diverses etapes de les seves vides: joves, adults, aturats o ocupats amb risc de veure disminuïdes les seves qualificacions per un procés de canvi molt ràpid.

En aquestes circumstàncies, augmenta el valor que la societat atorga a l'educació i que la situa com un dret bàsic de caràcter universal. Es considera així l'educació com un bé públic que cal assegurar a tothom en condicions d'igualtat, d'equitat i justícia social. Així doncs, l'educació és vista per la societat catalana com una eina fonamental per a la construcció d'una societat plenament democràtica, socialment cohesionada i econòmicament pròspera. S'espera que el sistema educatiu català pugui donar una resposta satisfactòria a tres requeriments bàsics:

- La cohesió social i la igualtat d'oportunitats
- L'educació ètica i ciutadana; i
- La transmissió de cultura, coneixements científics, d'eines de treball i capacitats que permetin a les persones esdevenir autònomes mitjançant el treball i incorporar-se de ple dret a la societat

Si bé l'escola ha perdut el monopoli quan a la transmissió de sabers, la institució escolar ocupa un espai central i privilegiat des del punt de vista de la formació integral

de les noves generacions. Una formació que s'ha de construir sobre els quatre pilars que expressen els nous reptes que ha d'afrontar l'educació en les properes dècades: aprendre a conèixer, aprendre a ser, aprendre a fer i aprendre a viure junts.

És ben sabut que l'administració educativa té competències plenes i dedica a l'educació importants pressupostos, serveis i recursos humans. En els darrers anys s'ha aconseguit universalitzar l'educació i garantir uns nivells de serveis bàsics en aquest àmbit. Els centres educatius han patit un abandó i una falta de definició de model general que ha posat en qüestió el sosteniment de la seva qualitat. Per altra banda, s'ha mantingut una línia de concerts i convenis amb els titulars dels centres educatius privats que cobreixen una part significativa de les necessitats d'escolarització i, juntament amb els centres de titularitat pública, han contribuït a mantenir estàndards de qualitat acceptables. Malgrat això, el balanç actual mostra que aquest esforç ha estat insuficient, s'ha produït de manera desequilibrada i està produint una creixent dualització del sistema educatiu.

Així, dos dels elements que caracteritzen el nostre sistema educatiu necessiten d'una profunda reforma estructural que permeti assumir un paper de lideratge actiu per donar resposta a les demandes de la societat actual.

Tot això requereix endegar polítiques orientades a millorar la qualitat i l'eficàcia del nostre sistema educatiu, a facilitar l'accés de tothom a l'educació i a la formació permanent, tot i avançant vers una escola inclusiva i obrint l'educació i la formació a un món més ampli.

Efectuat el procés de debat i en coherència amb tot l'exposat al Pacte del Tinell i desenvolupat en primera instància al "Pla de Govern 2004-1007", es pot descriure de forma sintètica que en nostre sistema educatiu cal resoldre, com a mínim, els següents aspectes:

- La progressiva dualització del sistema educatiu
- La manca de nivells suficients de qualitat de l'oferta educativa, especialment pel que fa als índex de fracàs escolar i nivells d'excel·lència del sistema.
- Les disfuncions estructurals del sistema en relació als nivells de qualitat i la necessària equitat i igualtat d'oportunitats de l'alumnat.
- La manca de suficient motivació i estímuls professionals del professorat .
- La manca de marcs de participació i col·laboració efectiva que dilueixen el compromís necessari entre els diferents agents que intervenen en l'educació com poden ser ajuntaments i famílies.

Per abordar cabalment els aspectes descrits cal donar solució a les següents qüestions:

- Resoldre el problema que genera la doble xarxa d'oferta educativa
- Promoure noves formes d'organització dels centres docents
- Incorporar elements d'estímul a la carrera professional dels docents
- Identificar i posar en pràctica les línies de cooperació amb les famílies

- Identificar i posar en pràctica les línies de cooperació i coresponsabilitat amb els ajuntaments.

Assolir aquests objectius requereix, en primer lloc, del compromís del Govern per aportar al conjunt del sistema educatiu els recursos humans i materials necessaris. Es requereix també del compromís i concurs de les famílies, del professorat i de la resta de professionals de l'educació, així com dels propis centres educatius, ja siguin públics com d'iniciativa privada. Cal, també, un compromís de coresponsabilitat dels ajuntaments amb l'educació. I, finalment, és exigible el compromís del conjunt de la societat. L'escola no pot afrontar tota sola els reptes que té plantejats la Catalunya del segle XXI i necessita del suport i de la col·laboració del conjunt d'agents socials i institucionals per assolir allò que la societat li demana.

És evident, a més, que el nostre sistema educatiu reclama comptar amb l'estabilitat i la seguretat necessàries per assolir els seus objectius. Aquesta és una demanda llargament expressada per la comunitat educativa davant una percepció de canvis continus i de manca d'horitzons clars i compartits que no ha ajudat en el treball que fan les escoles i els instituts. Afrontar amb garanties d'èxit la reducció del fracàs escolar i la millora del rendiment de l'alumnat, en un marc d'equitat i d'igualtat d'oportunitats, necessiten d'un esforç sostingut, d'un finançament suficient que ens equipari al nostre entorn europeu i d'un marc normatiu estable que empari i potenciï l'acció educativa dels centres i del professorat.

Els canvis en matèria educativa sempre donen el seus fruits més a mitjà i llarg termini que de manera immediata. Ara bé, perquè aquests canvis fructifiquin i no perdin força han de comptar amb el consens i el compromís de la societat, de la comunitat educativa i, de manera molt especial, del professorat que és qui ha de posar-los en pràctica a les escoles i instituts. Cal remarcar que el treball i la professionalitat del professorat han fet possible els grans canvis pedagògics i una millora significativa de l'educació. L'existència d'un professorat compromès amb l'educació i amb el desenvolupament humà i social del país ha estat un element que singularitza, des de fa temps, l'educació catalana.

Com succeeix amb totes aquelles altres grans qüestions que afecten la vida dels ciutadans i ciutadanes, cal entendre l'educació com quelcom estratègic, com un assumpte de país que exigeix el màxim consens social i polític a fi de disposar del marc d'estabilitat que li és necessari per al seu desenvolupament.

En un context general de canvis legislatius de gran transcendència per al futur del nostre país, el present pacte vol fer explícits el conjunt de compromisos que adquireixen el Govern i els agents socials per impulsar un canvi rellevant del nostre sistema educatiu, així com fornir d'uns sòlids fonaments la futura llei catalana d'educació, que permetin oferir a la ciutadania un marc estable que doni coherència al conjunt del sistema educatiu. Es té la convicció que aquests objectius sols es poden aconseguir per mitjà d'un instrument de fort valor polític i de definició de voluntat col·lectiva, en el qual el valor principal sigui el compromís de les entitats, institucions, agents i actors del món educatiu, així com de les diverses administracions públiques.

El Govern i els agents socials signants coincideixen a assenyalar que el desplegament de la nova llei catalana d'educació haurà de basar-se, entre altres, en els aspectes següents que són cabdals per a l'assoliment dels seus objectius:

a) El desplegament d'un projecte educatiu de Catalunya que expliciti les grans línies estratègiques de l'educació per al país, afavorint la concreció successiva de projectes educatius territorials i de projectes educatius de centre, fidels tant a les línies estratègiques dels projectes educatius que els emmarquen com a les necessitats i característiques dels respectius territoris i comunitats educatives.

b) La implementació de la cultura de l'avaluació en el conjunt del sistema educatiu.

c) El desenvolupament de l'exercici democràtic i responsable de l'autonomia de centre.

d) Una planificació de les necessitats educatives territorialment equilibrada i que emmarqui en el servei públic educatiu la totalitat de centres sostinguts amb fons públics, de manera aquest que es presti en un marc respectuós amb la llibertat d'ensenyament i amb la igualtat d'oportunitats, adquirint així les connotacions pròpies d'un servei d'utilitat i caràcter públic.

e) El reconeixement social de la funció docent del professorat.

f) El reconeixement del paper fonamental de les famílies en el procés educatiu i potenciï la seva participació en la vida escolar.

g) L'acostament de les decisions al territori i als ciutadans i ciutadanes, impulsant la descentralització i la coresponsabilització dels ajuntaments.

El present document està estructurat segons els cinc àmbits d'acord previstos en "l'Acord per un govern catalanista i d'esquerres a la Generalitat de Catalunya" i en el document inicial dels grups d'experts "Idees per al debat" del Pacte Nacional per a l'Educació, amb el següent ordre:

- Acords relatius a les famílies, perquè són els primers responsables de l'educació dels infants i joves.
- Acords relatius a les escoles finançades amb fons públics perquè col·laborin a bastir un veritable servei públic d'educació.
- Acords relatius als ajuntaments perquè per la seva naturalesa territorial aporten un valor de proximitat al sistema educatiu.
- Acords relatius al professorat perquè és l'element fonamental per obtenir un sistema educatiu de qualitat.
- Acords relatius a la gestió autònoma i eficaç dels centres educatius públics perquè aporta un valor incalculable a la qualitat del sistema educatiu.

S'ha considerat oportú incloure un apartat de caràcter general amb tres qüestions bàsiques per al desenvolupament del Pacte Nacional per a l'Educació, com són el compromís per incrementar progressivament la despesa pública en educació, l'elaboració pel Govern d'un projecte de llei catalana d'educació i la constitució d'una comissió de seguiment.

I. ASPECTES GENERALS

Al llarg del debat públic sobre el Pacte Nacional per a l'Educació i en el propi procés de negociació del seu contingut concret, l'increment de la despesa pública en educació i la redacció d'una llei educativa pròpia han estat dues de les qüestions plantejades com a molt necessàries per donar un impuls de qualitat i confiança al nostre sistema educatiu. Per últim, la complexitat del Pacte Nacional per a l'Educació i la necessitat d'establir un calendari ampli d'aplicació recomanen crear una Comissió de Seguiment que vetlli per l'execució de les mesures acordades. Per tot això:

1.1 El Govern i els agents socials coincideixen a assenyalar que l'educació és un factor clau per al progrés econòmic i social de Catalunya. Així, el Pacte Nacional per a l'Educació expressa l'acord bàsic assolit pels agents socials i el Govern amb el qual es pretén donar un impuls de confiança i estabilitat al nostre sistema educatiu.

Els nous reptes educatius i socials que ha d'afrontar la societat catalana requereixen d'un ambiciós conjunt de mesures que han de comptar amb el més ampli consens social i que han de permetre situar l'educació del nostre país entre les més avançades d'Europa. Per fer-ho possible, el Govern incrementarà progressivament els recursos econòmics destinats a l'educació, amb l'objectiu d'assolir una convergència amb l'esforç de finançament públic que realitzen de mitjana els països del nostre entorn.

1.2 El Govern i els agents socials consideren necessari elaborar una llei catalana d'educació que desenvolupi les competències que en matèria educativa confereix l'Estatut d'Autonomia a la Generalitat de Catalunya i que singularitzi el nostre sistema educatiu, millori la seva qualitat i el doti de la suficient estabilitat per assolir els seus objectius. Amb aquesta finalitat el Govern presentarà al Parlament de Catalunya un projecte de llei catalana d'educació.

1.3 El Govern i els agents socials es comprometen a donar compliment als objectius del Pacte Nacional per a l'Educació i a vetllar, per mitjà d'una Comissió de Seguiment, per l'execució i l'evolució de les mesures consensuades.

II. FAMÍLIES I EDUCACIÓ

L'establiment d'acords en matèria educativa implica necessàriament incorporar les famílies i destacar la seva importància com a primera instància socialitzadora de la infància. Nogensmenys, es obligat prendre en consideració els canvis en les estructures familiars com a conseqüència del desenvolupament social experimentat els darrers anys. D'altra banda, la incorporació a la societat catalana de persones procedents de la immigració ha significat una major diversitat d'estructures familiars i afegeix un plus de complexitat al concepte tradicional de família. En aquest sentit, sembla més adient parlar de famílies i, per tant, contemplar-les des de la diversitat de models existents tenint en compte les necessitats que aquests canvis en els models familiars plantegen.

Les noves necessitats educatives requereixen de solucions molt més complexes que exigeixen un esforç col·lectiu i compartit dels diferents sectors socials, que s'hauria de poder recolzar sobre decisions polítiques i pressupostàries. L'escola –el sistema educatiu– no pot assumir en solitari la conciliació de la vida familiar i la vida laboral i social, sinó que necessita del suport i del concurs d'altres instàncies i institucions. En aquest sentit, el paper del territori, de les entitats i institucions que l'integren, és fonamental.

L'acció de les famílies sobre els processos educatius dels fills és fonamental. És evident que en les etapes inicials i al llarg de l'educació obligatòria les relacions entre famílies i escola haurien de ser complementàries i reforçar-se mútuament. És, doncs, necessari impulsar la recíproca relació entre les famílies –tant en la seva dimensió individual com col·lectiva– i la institució escolar, amb la finalitat de construir i compartir projectes educatius assumits per tota la comunitat escolar. Ara bé, l'establiment d'aquests compromisos només serà possible obrint vies efectives de participació i delimitant les responsabilitats.

Catalunya compta amb un molt ric teixit social construït al voltant de l'educació, les associacions de mares i pares d'alumnes o les entitats de lleure adreçades a infants i joves són una realitat viva al nostre país. La pràctica totalitat de centres educatius de Catalunya compten amb una associació de mares i pares d'alumnes (AMPA). La seva col·laboració en la vida i les activitats dels centres educatius, així com el seu paper com entitat que promou la participació efectiva de les famílies en l'educació són factors que han influït molt positivament en el desenvolupament del conjunt del sistema educatiu i li aporten qualitat. Igualment, les entitats de lleure educatiu –algunes amb una molt dilatada trajectòria– han aportat la seva experiència.

Així mateix, cal obrir l'educació a l'entorn escolar i considerar les activitats educatives més enllà de l'horari lectiu. Com ja s'ha dit, l'educació dels infants i dels joves, dels futurs ciutadans i ciutadanes, ha de comptar també amb el suport de l'entorn. Els projectes educatius de ciutat i territorial són un valuós instrument per ajudar a construir una societat veritablement educadora.

El Govern i els agents socials consideren necessari que la futura llei catalana d'educació contempli, també, aquestes qüestions i ofereixi un marc normatiu que les empari i potenciï. Cal, doncs, crear les condicions per una millor i més gran participació

de la comunitat escolar en la vida dels centres, per incorporar i comprometre el conjunt de la societat i les seves entitats i institucions amb l'educació.

Acords relatius a les famílies i educació

2.1 Els principis

Les famílies són la primera instància socialitzadora de la infància i la seva acció sobre els processos educatius dels fills i filles és fonamental. L'escola pot complementar la feina de la família, però mai no podrà substituir-la. Les relacions entre la institució escolar i la família i la seva acció educativa han de ser complementàries i reforçar-se mútuament.

2.2 La dimensió individual de la participació de les famílies a l'escola

2.2.1 El Govern i els agents socials consideren la transparència i la rendició de comptes són dues qüestions essencials que han de caracteritzar les actuacions dels centres que presten el servei públic educatiu. La participació i la coresponsabilització que es pretén de les famílies requereix que aquestes tinguin una adequada informació del centre, de les seves característiques, definides en el seu projecte educatiu, i del seu funcionament intern, així com dels serveis complementaris que ofereix i del cost dels mateixos.

2.2.2 Amb la finalitat d'arribar a acords educatius amb les famílies, també és necessari que els centres estableixin protocols de cooperació adreçats a les famílies que s'incorporen per primera vegada al centre.

2.2.3 La millora de l'acció tutorial i una major coresponsabilitat educativa fan necessari situar l'atenció a les famílies com un factor de millora qualitativa del sistema educatiu. En aquest sentit, el Departament d'Educació, a través de la normativa corresponent, haurà de preveure que els centres i el professorat puguin oferir una adequada atenció a les famílies amb la finalitat que aquestes puguin compartir amb els professionals l'evolució educativa de llurs fills i filles i establir canals eficaços de comunicació i intercanvi. Aquest compromís s'ha de reflectir en la presa d'acords concrets que comprometin família i escola.

2.2.4 El Govern i les organitzacions patronals i sindicals promouran la regulació de permisos laborals per als treballadors i treballadores amb fills i filles en edat escolar, així com altres beneficis socials, que permetin a les famílies fer compatibles l'activitat laboral amb els requeriments expressats.

2.3 La dimensió col·lectiva de la participació de les famílies a l'escola: les Associacions de Mares i Pares d'Alumnes

2.3.1 Al nostre país les associacions de mares i pares d'alumnes són unes entitats que han fet i continuen fent una inestimable aportació qualitativa al sistema educatiu. Les AMPA són una important via de participació de les famílies i sovint el seu compromís

les ha portat a assumir la gestió de determinats serveis i activitats complementàries i extraescolars. En el marc de la llei catalana d'educació el Govern impulsarà el reconeixement del paper de les AMPA com a associacions d'utilitat pública i promourà mesures fiscals i de suport a la seva tasca.

2.3.2 El centres i el territori han de fomentar i promoure la participació activa de les famílies en les AMPA, i el grau de participació ha de ser també objecte d'avaluació dels centres educatius.

2.3.3 Per tal de donar un nou impuls a la relació i entesa entre les federacions i confederacions que agrupen les AMPA i l'Administració educativa es requereix que es pugui disposar de canals estables d'interlocució. Amb aquesta finalitat, el Departament d'Educació designarà un responsable de les relacions amb les federacions i confederacions d'AMPA.

2.3.4 La participació i la coresponsabilitat en educació requereixen, entre altres, d'instruments de formació i d'espais de debat conjunt de la comunitat educativa dels centres i del seu entorn. El Departament d'Educació continuarà donant el seu suport a les activitats formatives organitzades per les diverses federacions d'AMPA i, en concret a les Escoles de Pares.

2.3.5 Així mateix i d'acord amb allò que estableixi el Pla Marc de Formació Permanent 2005-2010, es contemplarà una formació específica adreçada a donar al professorat la capacitat necessària per millorar les relacions amb les famílies.

2.4 La participació des de la dimensió del Consell Escolar de centre

El Govern i els agents socials consideren que una gestió democràtica i responsable dels centres públics és compatible amb una atribució clara de responsabilitats i una delimitació de les funcions encomanades als diferents òrgans de participació. La futura llei catalana d'educació haurà de definir els diferents òrgans de govern dels centres docents, així com delimitar les seves funcions. En aquest sentit, el consell escolar de centre s'haurà de definir com a òrgan de govern, participació, encontre i diàleg de les iniciatives de la comunitat educativa i de control de la gestió, que correspon a la direcció i a l'equip directiu.

2.5 La participació de l'alumnat

El Departament d'Educació promourà en els Instituts d'Ensenyament Secundari públics la participació de l'alumnat en el funcionament dels centres. Amb aquesta finalitat es reconeixerà la figura del delegat o delegada de curs, així com altres fórmules que afavoreixin una major participació i compromís dels estudiants en les activitats del centre, com ara les tutories entre iguals i les tasques de mediació.

En el marc de la regulació general dels drets i deures de l'alumnat, el Departament d'Educació regularà la seva participació activa.

2.6. L'escola i les necessitats horàries i de serveis de les famílies

2.6.1 Amb la finalitat de col·laborar en la conciliació de la vida laboral i familiar, els centres que presten el servei públic educatiu que ho requereixin oferiran:

- el servei d'acollida matinal.
- L'obertura del centre a primers de setembre, a finals de juny i el mes de juliol perquè es puguin dur a terme activitats socioeducatives.

2.6.2 Així mateix, les activitats que els centres ofereixen a l'alumnat més enllà de l'horari lectiu han adquirit una gran importància pel gran nombre de centres que les ofereixen. Cal destacar que aquestes activitats complementen el treball educatiu dels centres i suposen una part important del desenvolupament integral de l'alumnat. En aquest sentit i amb el compromís de les AMPA i dels ajuntaments, tots els centres educatius haurien de poder oferir aquestes activitats educatives al seu alumnat, vetllant en tot moment perquè cap infant pugui quedar-ne exclòs.

2.6.3 Les famílies participaran en el finançament d'aquestes activitats. Al seu torn, el Departament d'Educació establirà una línia d'ajuts a les famílies amb menys recursos, així mateix destinarà una partida específica de suport a les AMPA amb la finalitat de col·laborar en la implementació d'aquests serveis.

2.6.4 L'adquisició de llibres de text suposen per a les famílies amb fills i filles escolaritzats en les etapes obligatòries una despesa important. A més, la major complexitat que avui presenten els processos educatius s'ha incrementat de manera significativa les despeses derivades de l'escolarització que han d'afrontar les famílies. D'altra banda, les polítiques compensatòries no han assolit plenament els seus objectius i s'han quedat molt per sota de les creixents necessitats socials. Es requereix des dels poders públics impulsar mesures concretes d'equitat educativa que garanteixin la igualtat d'oportunitats en el marc d'un sistema educatiu de qualitat. Aquestes mesures han de ser compatibles amb aportacions de les famílies i han d'assegurar la gratuïtat efectiva per aquelles que compten amb menys recursos econòmics.

2.6.5 Un cop definits els nous currículums, el Departament d'Educació i els agents socials acordaran el contingut de la fase de consolidació i extensió del programa de reutilització de llibres de text, per a tots aquells centres que s'hi vulguin acollir en un context general d'autonomia de centre. La seva implantació es farà de manera progressiva.

III. EL SERVEI PÚBLIC EDUCATIU

Com s'ha dit a bastament, els profunds i continuats canvis que experimenten les societats com la nostra tenen un important impacte en l'educació. Avui, juntament amb un innegable progrés social, apareixen noves causes de desigualtat i nous riscos d'exclusió. En aquest context, el sistema educatiu ha d'atendre nous requeriments i veu refermat el seu paper com instrument de progrés de les persones i de cohesió social. Cal, doncs, que les polítiques educatives s'adrecin no només a assegurar la igualtat d'oportunitats en l'accés a l'educació, sinó que també garanteixin aquesta igualtat en allò que fa referència a les condicions d'escolarització i als resultats. Es tracta de bastir un sistema educatiu gratuït i de qualitat que compti amb la confiança de la ciutadania i que, en un marc de llibertat d'ensenyament, assegurï la igualtat d'oportunitats, l'equitat, l'equilibri territorial i la cohesió social. Un sistema educatiu que faci possible el desenvolupament intel·lectual, personal i social de tot l'alumnat.

Per diverses raons, un dels trets que caracteritzen el nostre sistema educatiu és la concurrència, juntament amb els centres educatius públics, d'una àmplia xarxa de centres de titularitat privada que, acollits al règim de concert, han demostrat una inequívoca voluntat social en la prestació del servei educatiu. Aquests centres privats, a més, aporten al nostre sistema una dilatada trajectòria i un destacat nivell de pluralisme i diversitat.

Amb la finalitat de permetre satisfer les necessitats socials que es pretén atendre a través del sistema educatiu, el servei públic educatiu esdevé el marc on es concreta aquesta concurrència entre l'escola pública i l'escola privada de caràcter social. Només des d'una concepció social i de qualitat del servei públic educatiu pot ser possible crear les condicions perquè la igualtat d'oportunitats i la llibertat esdevinguin reals i efectives.

El Govern i els agents socials consideren que avui és possible construir un servei públic educatiu que empari la totalitat de centres sostinguts amb fons públics i els ofereixi un marc d'estabilitat i seguretat. En aquest sentit, la llei catalana d'educació esdevé una oportunitat per consolidar un projecte educatiu de país que garanteixi el dret a l'educació de tots els ciutadans i de totes les ciutadanes i que, prenent com a fonament la igualtat, l'equitat i la justícia social, els ofereixi una educació gratuïta i de qualitat. Així, el servei públic educatiu ha de permetre que tots els centres sostinguts amb fons públics treballin junts amb uns objectius compartits, des de la cooperació i la coresponsabilitat, tot respectant la naturalesa jurídica de les diverses institucions que el presten.

Per garantir el dret a una educació de qualitat per a tota la ciutadania es requereix necessàriament d'una acurada planificació de les necessitats educatives. Des del punt de vista de la planificació, el sistema educatiu haurà de donar resposta a noves necessitats educatives i als importants canvis demogràfics que experimenta la societat catalana. Així mateix, la planificació ha de vetllar també per garantir l'equilibri territorial, l'equitat i la cohesió social. Es fa necessari, doncs, integrar dins de la planificació general l'oferta de llocs escolars gratuïts, ja sigui en centres públics com en centres privats concertats, de tal manera que atengui a una distribució adequada i equilibrada

de l'alumnat amb necessitats educatives específiques i faciliti la integració de la població procedent de la immigració i que, alhora, tingui en compte l'interès legítim de les famílies per triar l'educació que desitgen per als seus fills i filles.

Correspon als poders públics la responsabilitat de la planificació. Com també correspon a l'administració educativa el control i l'avaluació del servei públic d'educació. Aquesta responsabilitat es refereix tant als centres concertats com als centres públics i ha de vetllar, també, per la pluralitat del servei públic i impulsar el desenvolupament de l'autonomia de centre.

El Govern i els agents socials consideren que la llibertat d'ensenyament i el servei públic educatiu són dos elements centrals i no excloents del sistema educatiu que es pretén per a la Catalunya del segle XXI. La política de concertació educativa es basa en la llibertat que tenen els centres privats per cooperar en la satisfacció de les necessitats socials que es pretén atendre a través del sistema educatiu. Una cooperació i coresponsabilitat que ha de permetre construir un servei educatiu d'utilitat pública, integrat per tots els centres que, compartint un mateix compromís social i educatiu, són finançats amb fons públics i participen d'una voluntat comuna de servei públic. Uns centres –tan públics com privats– ben dotats i de qualitat, tots ells sotmesos a unes mateixes normes de prestació pública del servei i compromesos a afrontar els reptes socials i educatius que avui es plantegen a la societat catalana.

Acords relatius al servei públic educatiu

3.1 Definició

Per servei públic educatiu entenem el servei de l'educació escolar considerat com un servei essencial de la comunitat, destinat a fer que l'educació escolar sigui assequible a tothom, sense distinció de cap classe, en condicions d'igualtat d'oportunitats, amb la garantia de regularitat i continuïtat, i amb l'adaptació progressiva als canvis socials. El servei públic educatiu pot ser prestat pels poders públics i per la iniciativa social, com a garantia dels drets fonamentals dels ciutadans i de la llibertat d'ensenyament.

3.2 Desplegament del servei públic educatiu

3.2.1 El servei públic educatiu que es pretén implementar estarà integrat pels centres públics i per centres privats concertats amb la finalitat de satisfer el dret a l'educació dels ciutadans i ciutadanes i atendre les noves necessitats educatives que té plantejades la societat catalana en un marc d'igualtat d'oportunitats i de llibertat d'ensenyament. L'Administració educativa i les administracions locals, com a titular dels centres públics, i les titularitats dels centres privats implicats en la prestació del servei públic educatiu, es comprometen a què el caràcter específic de cada centre garanteixi que la seva acció educativa pugui ser vàlida, per un costat, a qualsevol família, en el respecte a la lliure elecció d'escola, i per un altre, a qualsevol alumne o alumna, sense que en cap centre es produeixi cap tipus de selecció de l'alumnat.

3.2.2 El Govern i els agents socials assoliran els acords necessaris per establir progressivament a l'educació bàsica, un marc horari escolar equivalent en tots els

centres que presten el servei educatiu públic. En l'educació primària, la prestació del servei públic educatiu es referirà a les 30 hores setmanals en tots els centres que el prestin.

3.2.3 El curs 2006-2007, el Departament d'Educació dotarà els centres públics d'educació infantil i primària perquè tots aquests centres puguin programar de manera efectiva i generalitzada a tot l'alumnat d'educació primària la sisena hora per a activitats de reforç i aprofundiment. Així mateix, el Departament d'Educació, els titulars dels centres privats que presten el servei públic educatiu i els agents socials assoliran els acords necessaris per implementar progressivament la gratuïtat en aquests centres.

3.2.4 S'acorda que tots els centres sostinguts amb fons públics assumiran el grau de coresponsabilitat alíquota pel que fa a l'escolarització d'alumnat amb necessitats educatives específiques. En aquest sentit, els centres que presten el servei públic educatiu adequaran la seva acció educativa per atendre la diversitat, les necessitats educatives específiques i promoure la inclusió de tot l'alumnat. Per aconseguir-ho, les titularitats dels centres, d'acord amb les orientacions de l'administració, podran establir-hi uns objectius específics, en coherència amb els seus projectes educatius i, quan s'escaigui, amb el caràcter propi del centre. L'administració podrà garantir el suport als objectius delimitats prèviament, mitjançant un contracte-programa plurianual. El grau d'assoliment dels objectius servirà com a base per a la concreció de futurs contractes-programa.

3.2.5 El servei públic educatiu comportarà per a tots els centres que en formin part, independentment de la seva titularitat i respectant-la, rebre un tracte de l'Administració equiparable tant en recursos i serveis educatius, com pel que fa a planificació, control i avaluació. En tot cas, la gestió del servei públic educatiu haurà de garantir la transparència i la rendició de comptes.

3.3 El concert educatiu

3.3.1 El Govern establirà el concert educatiu amb cadascun dels centres educatius de titularitat privada que hagin de prestar el servei públic educatiu. El concert no és un dret del centre privat, sinó un instrument que l'Administració disposa per atendre necessitats d'escolarització en un marc de planificació de l'oferta educativa.

3.3.2 S'ha d'entendre aquest concert com un mitjà que assisteix les persones d'una determinada franja d'edat per garantir la igualtat d'oportunitats i la gratuïtat en l'exercici del dret individual a l'educació en un context de llibertat d'ensenyament i en un país, Catalunya, on existeix una tradició arrelada de diversitat d'ofertes educatives.

3.3.3 El concert s'adequarà a la diversa realitat dels centres. En qualsevol cas, l'import dels mòduls s'atindrà a:

- les despeses de funcionament,
- despeses generades pel personal no docent,
- i també a la imputació d'altres despeses rellevants per a l'acció docent del centre.

Aquestes darreres es determinaran en el seu moment atenent entre altres aspectes la tipologia de l'alumnat. A aquest efecte, es promouran i, en l'àmbit de les competències pròpies, s'impulsaran les modificacions de la regulació que es considerin pertinents.

3.3.4 Els ensenyaments objecte de concert per a la prestació del servei públic educatiu no podran tenir caràcter lucratiu. El concert prioritzarà els centres que tinguin una clara voluntat social i aquells que promoguin prioritàriament l'assoliment dels objectius d'igualtat d'oportunitats i de qualitat.

3.3.5 L'Administració encarregarà un estudi econòmic per determinar els costos estàndards del sosteniment dels centres educatius finançats amb fons públics. Les conclusions d'aquest estudi hauran de servir de marc de referència per l'establiment dels mòduls dels concerts educatius.

3.3.6 El Govern elaborarà una memòria econòmica dels costos de la implementació del servei públic educatiu. S'inclourà una previsió de calendari per a la seva aplicació, el qual s'haurà de realitzar al llarg d'un període transitori.

3.4 La planificació

3.4.1 La planificació de l'oferta educativa correspon al Departament d'Educació. En el marc del servei públic educatiu, aquesta planificació té per finalitat satisfer de la millor manera possible les necessitats educatives de cada territori.

3.4.2 Perquè aquesta planificació sigui eficaç es requereix que la programació respongui a una previsió acurada de les necessitats i de l'oferta a mig termini. El Govern i els agents socials consideren que l'oferta educativa associada a la prestació del servei públic d'educació ha d'ajustar-se per períodes estables i no estar sotmesa a possibles fluctuacions de caràcter puntual.

3.4.3 L'Administració educativa elaborarà la planificació que reculli la totalitat de l'oferta del servei públic educatiu a Catalunya amb un caràcter plurianual i, per a la seva modificació, valorarà especialment el grau de cobertura de les necessitats educatives existents en el territori. El resultat d'aquesta avaluació, conjuntament amb les possibilitats d'oferta de tots els centres del servei públic educatiu ha de ser la base de la planificació de l'oferta educativa de servei públic.

3.4.4 En l'exercici de les seves obligacions en matèria de planificació de l'oferta educativa, i amb l'objectiu de satisfer de la millor manera possible les necessitats de cada territori en la matèria i la demanda social de places escolars, l'Administració escoltarà els diversos agents socials i tindrà en compte l'existència i les possibilitats d'oferta de tots els centres, independentment de la seva titularitat, que estan integrats en la prestació del servei públic educatiu.

IV. CORESPONSABILITAT DELS AJUNTAMENTS AMB L'EDUCACIÓ

El territori és l'espai natural on interactuen els diversos centres docents i els diferents agents educatius, entre els quals cal destacar l'administració local com administració més propera als ciutadans i ciutadanes. És també l'àmbit on millor poden concretar-se els compromisos de la societat amb l'educació.

El Govern i els agents socials reconeixen que, malgrat unes insuficiències històriques greus en alguns casos i una dura limitació de recursos econòmics, els ajuntaments i la resta d'administracions locals han assumit l'exigència de nous serveis entre els quals els referits a l'educació han estat objecte de treball preferent per molts municipis.

L'impuls de confiança i qualitat que es pretén donar al nostre sistema educatiu requereix, entre altres, establir unes bases de confiança i lleialtat entre institucions de qualsevol nivell de govern. En aquest sentit, un concepte clau és el de coresponsabilitat, que expressa la disposició bàsica de govern que ha d'inspirar polítiques on concorrin competències, iniciatives i aportacions del Departament d'Educació de la Generalitat amb competències, iniciatives i aportacions de les administracions locals. Així, cal definir un marc de cooperació i cogestió que, més enllà de la necessària precisió de funcions i competències de cada administració, permeti impulsar un procés de coresponsabilitat competencial.

Per això es proposa un procés que rep el nom de coresponsabilitat competencial, que es fonamenta en el principi de subsidiaritat, que expressa la voluntat d'acostar al màxim als ciutadans i ciutadanes la capacitat real d'aplicar les polítiques públiques, en aquest cas les d'educació. Ara bé, aquesta subsidiaritat no és simplement una manera diferent i neutra d'organitzar la decisió de polítiques i la prestació de serveis, sinó que es justifica sobretot perquè ha de facilitar una millor interpretació política de les necessitats de la ciutadania i, finalment, promoure l'eficàcia en la prestació dels serveis que es deriven d'aquestes polítiques.

El principi de subsidiaritat, amb tot, no exclou, sinó que de fet suposa l'existència de polítiques d'àmbits més generals. L'àmbit de poder més local ha de tenir la capacitat de decidir polítiques educatives pròpies en benefici dels ciutadans i ciutadanes que s'articulin amb polítiques i programacions d'àmbit superior.

L'esforç de proximitat i autonomia local que es vol promoure es contradiria amb si mateix sempre que l'autonomia municipal no tingués continuïtat en la immediata i real autonomia dels centres del seu territori.

La proposta que segueix es planteja com un primer pas d'un procés de perspectives més àmplies al llarg dels temps. El dia a dia de la seva aplicació anirà orientant les possibilitats futures de noves formes de distribució del pes d'aquesta coresponsabilitat competencial que tot seguit s'acorda.

Acords relatius a la coresponsabilitat dels ajuntaments amb l'educació

4.1 El concepte

El concepte de coresponsabilitat expressa la disposició bàsica de govern que ha d'inspirar polítiques on concorrin competències, iniciatives i aportacions del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya amb competències, iniciatives i aportacions de les administracions locals. La coresponsabilitat competencial es basa en el principi de subsidiaritat.

4.2 Àmbits competencials de cogestió i participació

El Departament d'Educació i els agents socials coincideixen a assenyalar la necessitat de promoure un procés de progressiva descentralització de l'Administració educativa i situar la gestió dels serveis a l'alumnat i a les famílies en un marc general de proximitat a la ciutadania.

La proposta de coresponsabilitat competencial entre el Departament d'Educació i les administracions locals es distribueix en quatre àmbits competencials.

4.2.1 Competències generals. Competències de planificació i escolarització

La planificació general del sistema educatiu és el principal instrument què disposa el Departament d'Educació per impulsar les polítiques educatives i atendre adequadament les necessitats educatives de la població. El Departament d'Educació exerceix la planificació general del sistema i de manera concurrent amb els ajuntaments elabora la programació dels ensenyaments i l'oferta educativa i despleguen el procés d'escolarització. Perquè aquesta planificació sigui eficaç s'han de preveure mecanismes de cogestió i participació específics del territori.

El Departament d'Educació impulsarà, d'acord amb els ajuntaments respectius, les Oficines Municipals d'Escolarització i regularà les seves funcions com a òrgan de cogestió educativa.

4.2.2 Competències de gestió dels ensenyaments de règim general

El Departament d'Educació és responsable de l'ordenació, la programació general, l'avaluació i de garantir, si s'escau, la prestació dels serveis de menjador i transport.

El Departament d'Educació i els ajuntaments concorren en:

- la supervisió dels serveis de menjador i transport,
- els programes de suport a l'ensenyament i els serveis educatius,
- elaboren informes i propostes en el marc dels processos d'avaluació,
- dinamitzar la creació de centres integrals de formació professional

- facilitar la relació dels centres que imparteixen formació professional amb el teixit empresarial de l'àmbit geogràfic corresponent i amb les necessitats socioeconòmiques del territori.

El Departament d'Educació i els ajuntaments es comprometen a afavorir el treball en xarxa dels centres educatius. Els ajuntaments promouran, a través del respectiu Consell Escolar Municipal, l'elaboració de projectes educatius de ciutat o territori. El Departament d'Educació col·laborarà amb els ajuntaments en el seu funcionament.

4.2.3 Competències sobre ensenyaments no obligatoris

El Govern i els agents socials consideren que l'etapa educativa de 0-3 anys, juntament amb els ensenyaments musicals i artístics, l'educació permanent d'adults, de règim especial d'esports i els programes de transició a la vida activa són factors de progrés i cohesió social al territori que, amb els ensenyaments de règim general i les activitats educatives de lleure i extraescolars, poden constituir una oferta educativa global i afavoridora de l'equilibri territorial.

El Departament d'Educació i les entitats municipalistes acordaran, en el si de la Comissió Mixta, les condicions i els terminis per transferir als ajuntaments determinades competències educatives en:

- L'etapa educativa del 0-3.
- Ensenyaments musicals i artístics.
- Educació permanent

El Departament d'Educació i els ajuntaments impulsaran estratègies per possibilitar una escolarització fins als 18 anys a través del batxillerat o la formació professional específica, de manera que, en un període de temps raonable, un 85% de cada generació obtingui un títol de secundària postobligatòria, d'acord amb les recomanacions del Consell d'Europa.

Així mateix, per als joves que acaben l'ensenyament obligatori sense assolir el graduat d'educació secundària s'organitzaran programes de transició que facilitin el seu accés a la vida activa i/o la seva reinserció educativa. Aquests programes es podran realitzar amb la col·laboració de les administracions locals, de les empreses i dels agents socials.

4.2.4 Competències de coresponsabilitat davant les noves necessitats educatives

El Departament d'Educació, les entitats municipalistes i les que agrupen les titularitats dels centres privats concertats que presten el servei públic d'educació, es comprometen a impulsar:

- plans educatius d'entorn o mecanismes equivalents que, a banda de les finalitats específiques que puguin tenir en cada cas, contribueixin a fer efectiva la igualtat d'oportunitats dels alumnes en l'accés a les activitats educatives que s'organitzen més enllà de l'horari lectiu.
- l'obertura progressiva dels centres educatius fora de l'horari escolar i l'establiment d'una oferta d'activitats extraescolars amb finalitats educatives.

Aquesta oferta podrà estar oberta a la població infantil i juvenil de l'entorn dels centres d'un àmbit territorial concret i podrà comptar amb la participació d'altres associacions culturals i educatives sense finalitat de lucre.

4.3 Requeriments per al desenvolupament de la coresponsabilitat competencial

4.3.1 El Govern i les entitats municipalistes es comprometen a acordar una base jurídica administrativa que permeti un sistema de cooperació estable entres els ajuntaments i el Departament d'Educació.

4.3.2 El Departament d'Educació establirà, en el marc de la Comissió Mixta i d'acord amb els ajuntaments respectius, un sistema de divisió del territori en zones educatives a fi d'assegurar que els diferents programes arribin a tots els pobles i ciutats de Catalunya.

4.3.3 El Govern, en el marc dels pressupostos anuals, es compromet a assumir el finançament de les delegacions i concurrències competencials als ajuntaments des del moment que comencin a assumir-les.

4.3.4 Amb la finalitat de desenvolupar la coresponsabilitat competencial, el Departament d'Educació i les entitats municipalistes determinaran, al si de la Comissió Mixta, els àmbits de cogestió i participació. Així mateix, es determinaran els mecanismes d'arbitratge entre ambdues administracions.

4.4 El Consell Escolar i el Consell Escolar Municipal

4.4.1 En el marc d'una nova regulació dels consells escolars, a tots centres sostinguts amb fons públics hi haurà un representant de l'ajuntament.

4.4.2 El Departament d'Educació, d'acord amb les entitats municipalistes, farà una nova regulació dels consells escolars municipals amb la finalitat d'una major implicació dels centres i dels agents socials del territori i potenciar que esdevinguin veritables interlocutors del corresponent àmbit territorial.

4.5 L'ús de les instal·lacions dels centres educatius

Amb la finalitat de reforçar el caràcter obert de les instal·lacions escolars com espai d'utilització de la comunitat de cada territori, el Departament d'Educació, d'acord amb les entitats municipalistes i els titulars de centres privats concertats, elaborarà una normativa general que determini els drets i deures dels agents socials davant l'ús dels espais escolars i el seguiment d'aquest ús.

V. PROFESSORAT

Perquè qualsevol procés de reforma del sistema educatiu fructifiqui i es puguin assolir els objectius proposats, les polítiques relacionades amb el professorat prenen una importància cabdal. En aquest sentit, el Govern i els agents socials convenen a destacar el paper central que correspon al professorat. Aquest no pot ser vist com un simple instrument, sinó que ha de ser considerat un agent actiu en els processos de millora educativa. En conseqüència, aquest ha de ser, alhora, objecte d'atenció i protagonista dels canvis que es volen implantar ja que és a aquest col·lectiu de professionals a qui correspon posar-los en pràctica a les escoles i instituts. Així, doncs, si bé el professorat no és el responsable únic de la millora educativa, la seva complicitat i compromís són imprescindibles per a la millora efectiva de l'educació.

És evident que societats com la nostra es troben en un profund procés de canvi i transformació, esdevenint cada cop més complexes. Aquesta major complexitat té, indubtablement, una incidència molt directa en la institució escolar. És urgent introduir canvis en el perfil professional del professorat en el sentit de situar-lo en millors condicions per poder fer front a aquests nous requeriments. Per tot això, és urgent realitzar un nou disseny de la formació inicial i dotar els nous professionals de l'educació de les eines, les capacitats i les habilitats que li seran requerides en aquest nou context educatiu i que hauran d'acompanyar un bon nivell cultural que porti base i solidesa als seus coneixements especialitzats.

Paral·lelament, cal induir canvis profunds en les formes i en les condicions de treball del professorat. Qüestions com ara el treball en equip i la col·laboració amb d'altres professionals de l'educació o l'aptitud tutorial prenen una gran rellevància i han de permetre dinàmiques de treball més cooperatives a l'interior dels centres educatius.

Altrament, el Govern i els agents socials consideren necessari reconèixer la feina del professorat i que aquesta sigui socialment valorada. Perquè això sigui possible cal millorar la participació del professorat en els projectes educatius i valorar adequadament el seu compromís amb els mateixos, atendre el desenvolupament de la seva professionalitat a través de l'assumpció de responsabilitats i d'una major dedicació a fi de configurar una carrera docent estimulante. En definitiva, des dels poders públics la docència no pot ser contemplada com una sortida professional més entre un ventall de possibilitats sinó que ha de caracteritzar-se en si mateixa com una professió degudament reconeguda.

Acords relatius al professorat

5.1 Formació inicial

L'entrada en vigor el 2010 de l'Acord de Bolonya (1999) pel qual es crea l'espai europeu d'ensenyament superior ha de permetre, en el marc de l'autonomia

universitària, la creació de noves titulacions universitàries i la reforma dels actuals plans d'estudi.

Aquest nou marc obre la possibilitat d'estructurar, a partir dels estudis de grau i de postgrau, una titulació que habiliti per a l'exercici de la professió docent, tot i adequant-lo als requeriments específics dels diferents nivells educatius i especialitats docents i que, alhora, contempli un període de pràctiques no inferior a un curs escolar la superació del qual sigui imprescindible per obtenir la titulació i la idoneïtat professional.

La formació inicial atorgarà una especial atenció a la competència en llengües estrangeres i al coneixement de les tecnologies de la informació i la comunicació.

5.1.1 El Govern i les universitats es comprometen a promoure, en els respectius àmbits de competència, l'establiment de l'esmentada titulació professional a través de la comissió mixta, integrada pel Departament d'Educació, el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació i els òrgans de govern de les universitats, i avançar en la definició i continguts de la formació inicial del professorat i col·laborar en el disseny de plans de formació permanent.

5.1.2 El Departament d'Educació i les universitats determinaran, mitjançant el corresponent conveni, els centres d'ensenyament no universitari sostinguts amb fons públics que participaran en el període de pràctiques referit al punt anterior. Així mateix, el Departament d'Educació, d'acord amb les organitzacions sindicals representatives del professorat, determinarà els requisits i capacitats professionals que haurà de reunir el professorat dels centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics per dur a terme les tasques de tutorització corresponents.

5.2 La professió docent

La professió docent té uns requeriments que li són propis i que recomanen un tractament normatiu específic. El Departament d'Educació, en el marc de la legislació educativa, promourà l'elaboració d'un Estatut docent que englobi aspectes generals de la professió i aquells altres específics de la funció pública docent.

5.3 La funció pública docent de Catalunya

5.3.1 L'actual configuració de la funció pública docent en cossos de caràcter estatal i diferenciats segons les etapes educatives ha de poder adequar-se a les competències que en matèria educativa té atribuïdes la Generalitat de Catalunya. Es promourà que la legislació de l'estat en matèria de funció pública docent reguli els seus aspectes bàsics, deixant així un ampli marge per a un posterior desplegament normatiu propi de la Generalitat de Catalunya en aquesta matèria.

5.3.2 En la mesura que ho permeti la legislació bàsica de l'Estat i atès que caldrà adequar a la llei catalana d'educació la normativa referent a la funció pública docent, en un termini no superior a un any des de la seva aprovació pel Parlament de Catalunya, el Govern elaborarà una normativa específica de la funció pública docent

catalana, prèvia negociació amb les organitzacions sindicals representatives. Aquesta normativa haurà de regular, entre altres qüestions:

- l'accés a la funció pública docent,
- el període de pràctiques,
- el sistema i modalitats de provisió de llocs,
- l'estabilitat dels equips docents
- les condicions laborals i retributives del professorat,
- la funció directiva,
- el desenvolupament professional i la carrera docent,
- l'aplicació específica al personal docent de la Llei de prevenció de riscos laborals i mesures de salut laboral,
- els drets i deures del professorat.

5.3.3 Els diferents agents socials i el Govern consideren que l'actual sistema de selecció d'aspirants a la funció pública docent no és el més idoni per assolir una selecció òptima del professorat públic. Per això, en el marc de la normativa actual que estableix el concurs-oposició com a sistema d'accés a la funció pública, es comprometen a impulsar els canvis normatius necessaris perquè siguin valorats adequadament aspectes qualitatius de caire didàctic i de pràctica docent.

5.3.4 El Govern i els agents socials coincideixen a assenyalar la importància que la valoració positiva de l'experiència docent prèvia formi part del procediment selectiu, com a instrument vàlid perquè els tribunals puguin valorar la idoneïtat dels aspirants. Per tant, aquesta valoració positiva prèvia hauria de ser tinguda en compte pels tribunals en la fase de concurs-oposició i hauria d'integrar-se en la qualificació final dels aspirants, com a reconeixement de seva la capacitat per exercir la docència.

En el marc del debat a l'entorn de la futura Llei orgànica d'educació, el Departament d'Educació proposarà al MEC d'incloure un procediment específic i transitori, en què es valorin de forma preferent els serveis prestats pels interins docents avaluats positivament.

5.3.5 La contractació de personal interí i substitut haurà d'incorporar determinats elements que permetin millorar la selecció d'aquest personal, introduint criteris més qualitatius. El Departament d'Educació i les organitzacions sindicals negociaran els criteris i requisits d'accés a llocs de treball de centres docents públics en qualitat de funcionari interí.

5.3.6 Durant el primer curs d'exercici professional, el professorat interí disposarà del seguiment d'un tutor experimentat. Finalitzat aquest període, s'avaluarà la pràctica docent realitzada per aquest professorat. El Departament d'Educació i les organitzacions sindicals negociaran una normativa específica.

5.3.7 El Departament d'Educació i les organitzacions sindicals estudiaran, també, la millora de l'actual sistema de provisió de substitucions per tal de determinar quina hauria de ser la unitat de gestió d'aquestes que, en tot cas, ha de respondre a criteris de gestió descentralitzada.

5.3.8 L'establiment de la jubilació voluntària del professorat a partir dels 60 anys ha estat una mesura que ha permès, alhora, una important renovació de la plantilla i recollir una antiga reivindicació del professorat. Durant el període de vigència de la jubilació voluntària a la qual pot acollir-se el personal docent a partir dels 60 anys d'edat, el Govern continuarà fent una aportació pròpia que tindrà un caràcter complementari a la gratificació extraordinària que el personal docent percep de l'Estat per acollir-se a aquesta modalitat de jubilació. El Govern fixarà, anualment i prèvia negociació amb les organitzacions sindicals, les quantitats complementàries corresponents.

5.4 Formació permanent

La formació permanent del professorat és un recurs per implementar qualsevol canvi en l'educació i que afecti el professorat. Una formació permanent eficaç i ben feta, de qualitat, comportarà sempre una millora professional que es traduirà en un col·lectiu més exigent amb si mateix i amb l'Administració, ja que voldrà efectuar la seva tasca amb més qualitat i rigor.

El Govern i els agents socials, en el marc del Pla Marc de Formació Permanent 2005-2010, concretaran els canvis que cal introduir en la formació permanent. Aquests canvis hauran de considerar:

- les prioritats de formació,
- el model de gestió,
- el model educatiu de la formació permanent,
- l'avaluació de la formació introduint-hi el concepte d'avaluació diferida,
- les relacions entre la formació, la innovació i la recerca educatives.

5.5 Promoció professional

5.5.1 El Govern i els agents socials consideren que el treball a l'aula i l'atenció directa a l'alumnat constitueixen un dels eixos bàsics de les mesures proposades respecte a la promoció docent. El reconeixement i la promoció de bones pràctiques educatives han de ser mereixedores d'una més gran atenció de les administracions educatives i han de ser tingudes en compte de manera preferent a l'hora de determinar la promoció professional del professorat.

La recerca i innovació educatives, en un context de projectes de centre, constitueixen un important factor de millora del sistema educatiu i de la pràctica docent i, alhora, són un estímul des del punt de vista de la promoció professional dels docents dels nivells no universitaris.

Així mateix, en un marc d'autonomia de centre, la formació inicial de les noves generacions de professionals ha de poder comptar amb el concurs de professorat en actiu experimentat i degudament reconegut professionalment.

D'altra part, cal emprendre una reforma de les retribucions complementàries del professorat públic, específicament dels diferents components del complement específic de manera que siguin reconegudes les bones pràctiques docents, una major

dedicació al centre i el desenvolupament de les funcions directives i de coordinació pedagògica.

Així, el Departament d'Educació i les organitzacions sindicals representatives del professorat negociaran al llarg del curs 2005-2006 els diferents aspectes i concrecions de la promoció professional del professorat d'acord amb els criteris expressats anteriorment.

5.5.2 El Departament d'Educació, conjuntament amb les universitats interessades, estudiarà la possibilitat que professorat d'Educació Infantil, Primària i Secundària i inspectors i inspectores tinguin les màximes facilitats per desenvolupar tasques de docència i recerca a les universitats catalanes, que possibilitin que aquests docents esdevinguin professors i professores universitaris a mig termini.

Amb aquesta finalitat, el Departament d'Educació fomentará convenis amb les universitats catalanes que facilitin la incorporació, a jornada total o parcial, a compartir en aquest cas amb la seva activitat docent no universitària, als Departaments universitaris del professorat funcionari destinat en centres docents i serveis educatius dependents del Departament d'Educació i a la Inspecció educativa.

5.5.3 La major complexitat dels processos educatius requereixen la introducció progressiva de canvis en la distribució de l'horari del professorat d'educació infantil i primària. Aquests canvis han de permetre, a més de l'atenció directa a l'alumnat, que el professorat pugui atendre adequadament altres tasques derivades dels nous requeriments educatius:

- relació amb les famílies,
- relació amb l'entorn escolar,
- tasques d'innovació educativa i
- treball en equip.

Amb aquesta finalitat i a partir del curs 2009-2010, s'adequarà progressivament l'actual horari setmanal d'atenció directa amb alumnat del professorat d'educació infantil i primària, sense que això afecti l'atenció de l'alumnat durant el temps d'esbarjo.

5.6 Salut laboral del personal docent

5.6.1 El Govern i els agents socials consideren necessari l'establiment de polítiques sobre salut laboral i riscos laborals dels docents. Aquestes polítiques han de permetre, en primer terme, la prevenció de les malalties i riscos laborals i, en segon lloc, l'adequació dels llocs de treball que permetin la reinserció progressiva del professorat a la vida laboral. En aquest sentit, s'establiran mecanismes de detecció de les malalties més presents en l'exercici professional i en la selecció dels factors de risc més significatius, per tal de reduir-los a partir de la prevenció, a més d'un seguiment acurat de cada cas durant la teràpia i la preparació amb cura i flexibilitat de la reinserció.

5.6.2 En el marc de la normativa de la funció pública docent de Catalunya, acordaran l'aplicació al personal docent de l'article 25 de la Llei 31/1995, de prevenció de riscos laborals, sobre l'adaptació o canvi de lloc de treball. Així mateix, acordaran el protocol

d'actuació per a la prevenció de l'assetjament moral a la feina i actuacions a emprendre en aquesta matèria.

5.6.3 Amb relació als processos de reincorporació progressiva a la feina s'acordaran plans d'acollida a la normalitat en què han de participar el Servei de Prevenció de Riscos Laborals del Departament d'Educació, la Inspecció educativa, l'equip directiu i el coordinador o coordinadora de riscos laborals del centre. Aquest pla ha de caracteritzar-se per la gradació, la flexibilitat i el seguiment raonable per part dels responsables de salut.

5.6.4 Així mateix, s'impulsaran actuacions de formació del professorat en matèria de prevenció sobre educació postural i manteniment físic específic, sobre foniatria i educació de la veu i sobre educació emocional i estratègies per millorar la relació del docent amb l'alumnat, les famílies i els altres professionals.

5.7 Professorat dels centres docents concertats

En la mesura que s'avanci en l'establiment del servei públic educatiu i amb relació al professorat que en règim de contractació laboral presta els seus serveis en centres docents concertats, el Govern i els agents socials consideren necessari continuar el procés d'analogia amb el personal docent públic, tot i respectant el seu règim contractual.

VI. AUTONOMIA DE CENTRE

El centre educatiu és la instància on es produeixen les interaccions més significatives entre els diferents agents que operen en el sistema educatiu. En definitiva, és en el context concret de cada centre on tenen lloc els processos educatius i on es concreten la transformació efectiva de l'educació i l'assoliment de majors nivells de qualitat. L'experiència d'altres països del nostre entorn és, en aquest sentit, força significativa. L'assoliment d'uns majors nivells d'èxit escolar i de taxes més altes d'escolarització en l'educació postobligatoria molt sovint es troba associat, en aquests països, al fet que els seus sistemes educatius han sabut desplegar una àmplia autonomia de centre, essent aquest un aspecte significatiu que, en combinació amb d'altres, incideix en la millora dels resultats obtinguts.

Els centres, a més, es troben ubicats en un territori determinat on també interactuen altres centres i diversos agents educatius, entre els quals cal destacar l'administració local com administració més propera als ciutadans i ciutadanes. L'autonomia dels centres, per tant, ha de servir també per establir vincles de col·laboració en l'àmbit del territori a través de projectes compartits pel conjunt d'agents educatius a través de plans d'entorn.

Des de diferents sectors de la comunitat educativa s'ha reclamat molt sovint un increment significatiu en l'autonomia dels centres docents públics, entenent que aquesta és una eina fonamental per a la millora de la qualitat i equitat del sistema educatiu. Amb la demanda de major autonomia dels centres es pretén superar la minuciositat de les normes i trobar respostes més flexibles i adequades a uns contextos cada vegada més complexos i canviants i poder atendre, així, les noves demandes de l'entorn escolar.

La responsabilitat global del funcionament del sistema educatiu correspon al Departament d'Educació. Això no ha de ser un obstacle perquè els centres públics i les administracions locals puguin assumir majors responsabilitats amb l'objectiu d'assolir una millora en el funcionament i en els resultats de l'acció educativa dels centres.

L'autonomia de centre que es pretén impulsar s'inscriu en el marc d'un sistema educatiu orientat pels principis d'igualtat d'oportunitats, equitat i cohesió social i, per tant, ha de garantir una bona educació per a tothom sense discriminacions de cap tipus. Correspon, doncs, a l'Administració educativa vetllar perquè la diferenciació dels centres com a conseqüència de l'exercici de l'autonomia serveixi per la millora educativa del conjunt de la població escolar i per evitar els riscos d'exclusió. Dit d'una altra manera, una aportació diferent de recursos ha de servir perquè a partir de realitats diferents s'obtinguin resultats educatius semblants. Altrament, des de l'Administració educativa caldrà emprendre mesures concretes per tal que els centres amb majors dificultats puguin assolir progressivament majors nivells d'autonomia.

Finalment, l'autonomia dels centres públics i una major assumpció de responsabilitats per la seva part ha de venir acompanyada dels recursos necessaris i d'una gestió eficient dels mateixos. En aquest sentit, la rendició de comptes, la informació i la transparència han de formar part de l'exercici de l'autonomia.

Acords relatius a l'autonomia de centre

6.1 Definició

El Govern de la Generalitat de Catalunya i els agents socials consideren que l'autonomia de centre és, alhora, un instrument i una estratègia per a la millora i qualitat dels centres docents. Així mateix, consideren que l'autonomia de centre, al final del procés, ha de poder ser desenvolupada per la totalitat de centres públics a través de plans específics de centre i/o a través de la col·laboració entre diversos centres d'un àmbit territorial determinat.

6.2 Desplegament de l'autonomia de centre

6.2.1 El Govern inclourà en el projecte de Llei catalana d'educació el reconeixement de l'autonomia dels centres docents públics i el marc normatiu que empari el seu exercici participatiu i responsable, així com els mecanismes de compromís i de rendició de comptes.

La participació i l'acord del claustre i del consell escolar a través de majories qualificades és un dels requeriments perquè els centres públics puguin exercir de manera efectiva i responsable l'autonomia de centre.

6.2.2 El Departament d'Educació dotarà els centres públics amb recursos suficients per poder dur a terme els respectius projectes educatius. En anys successius i fins l'any 2010 s'incrementarà progressivament la partida destinada a despeses de funcionament d'acord amb l'increment de l'IPC més una quantitat complementària que permeti una important millora dels recursos econòmics que disposen els centres per al seu funcionament ordinari. Aquests recursos es distribuïran vinculats al projecte educatiu de centre i atenent a criteris objectius i d'equitat educativa.

6.2.3 Per al desplegament de l'autonomia dels centres es prendran en consideració els aspectes següents:

- autonomia curricular,
- autonomia organitzativa,
- autonomia de gestió,
- autonomia dels recursos.

6.2.3.1 Autonomia curricular

En la determinació del currículum obligatori, el Departament d'Educació preveurà els requisits necessaris perquè els centres puguin confeccionar un currículum adaptat a la realitat del centre i compromès amb el seu entorn i d'acord amb els objectius del seu projecte educatiu. Aquest currículum haurà de ser aprovat pel Departament d'Educació.

L'Administració flexibilitzarà les orientacions curriculars en els decrets que hauran de desenvolupar les lleis educatives. L'objectiu d'aquesta flexibilització és millorar la qualitat educativa i facilitar als centres l'*atenció educativa integradora i no discriminatòria* que resulti adient a les característiques del seu alumnat.

Amb l'objectiu de millorar el rendiment de l'alumnat, el Departament d'Educació oferirà als centres que ho desitgin programes d'innovació educativa. Aquests programes són estratègies de millora que els centres poden escollir en el marc de la seva autonomia. Seran promoguts per la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i per la Direcció General de Formació Professional i Educació Permanent, amb indicació de continguts i recursos específics.

El Departament d'Educació i els ajuntaments afavoriran un millor coneixement i relació entre els centres del territori amb la finalitat d'adaptar a la realitat local l'ordenació acadèmica i curricular. En aquest sentit, el Consell Escolar Municipal esdevé l'òrgan de participació natural dels centres i dels agents educatius del municipi.

6.2.3.2 Autonomia organitzativa

En l'exercici de la seva autonomia els centres presentaran projectes educatius que es concretaran en acords entre el centre i l'Administració educativa.

En aquest marc el Departament d'Educació flexibilitzarà les orientacions curriculars i donarà a la normativa d'organització i funcionament un caràcter més orientatiu.

Amb aquesta finalitat el Departament d'Educació i els centres públics establiran acords triennals de millora que expressin els objectius que el centre pretén assolir i els plans d'actuació que el centre es compromet a dur a terme, els recursos específics necessaris que l'Administració es compromet a aportar, així com el procés de seguiment de l'acord, els indicadors per mesurar el progrés en l'assoliment dels objectius i els criteris d'avaluació.

6.2.3.3 Autonomia de gestió

Per tal d'impulsar i facilitar l'autonomia en la gestió dels centres, les instruccions que cada curs estableixen l'organització i funcionament dels centres públics tindrà un caràcter més orientador.

El Govern i els agents socials consideren que un plantejament d'aquest tipus requereix reforçar determinats aspectes de la vida dels centres:

- el sentit col·legiat del centre,
- el treball en equip,
- el funcionament democràtic dels òrgans de gestió i dotar-los de capacitat decisòria en tot allò que tingui relació amb fórmules organitzatives del centre
- la capacitació dels equips directius amb una formació específica amb la finalitat que puguin liderar projectes pedagògics duradors.

El Departament d'Educació elaborarà, d'acord amb els agents socials, uns nous Reglaments Orgànics de Centre. Aquesta normativa recollirà, entre altres qüestions, la

possibilitat que els centres públics puguin establir el nombre i definició d'una part dels càrrecs de gestió d'acord amb el seu projecte educatiu i de direcció.

El Departament d'Educació, a través del Pla marc de formació permanent 2005-2010, facilitarà assessorament, formació i recursos a tots els centres a fi d'impulsar el treball en equip i poder intervenir en la definició del projecte curricular que inclou, també, altres aspectes com els plans d'atenció tutorial, d'orientació, lingüístic i d'acollida, entre d'altres.

6.2.3.3 Autonomia de recursos

En un context de foment de l'autonomia dels centres públics, la capacitat per poder definir els perfils del personal que aquests necessiten per portar endavant els respectius projectes de centre esdevé una necessitat.

El Departament d'Educació i les organitzacions sindicals representatives col·laboraran en la definició d'aquelles fórmules que, amb criteris d'objectivitat i transparència, permetin als centres públics intervenir en la definició dels perfils professionals del professorat, així com intervenir en els mecanismes de definició de les plantilles i en la provisió d'una part de les mateixes.

Així mateix, la gestió autònoma d'un centre requereix l'estabilitat d'una bona part de l'equip docent que configura el claustre. El Departament d'Educació i les organitzacions sindicals acordaran les mesures necessàries per garantir-ho.

El Departament d'Educació impulsarà procediments perquè determinats centres puguin amb caràcter experimental desplegar iniciatives en aquest sentit, amb garanties suficients d'igualtat, mèrit i capacitat.

6.3 Rendició de comptes

L'equitat, l'eficàcia, l'excel·lència del servei i l'eficiència són objectius de la gestió dels recursos públics. Un major grau d'autonomia estimula i possibilita, en general, una millor utilització dels recursos públics de què es disposa. Així mateix, l'assumpció de majors responsabilitats per part dels centres públics ha d'incloure un major compromís i sistemes de rendició de comptes, informació i transparència.

6.4 Reformes administratives

6.4.1 En un context de desenvolupament de l'autonomia dels centres docents es requereixen noves formes de relació entre aquests i l'Administració educativa que, entre d'altres, redueixin la burocràcia i descentralitzin la gestió. Amb l'objectiu d'acostar l'Administració a la realitat dels centres, el Departament d'Educació dotarà de més competències els serveis territorials i promourà formes d'organització d'àmbit de zona o municipal que recolzin i coordinin l'acció dels centres i el seu compromís amb l'entorn.

6.4.2 També es requereix un profund canvi en la mirada que l'Administració projecta sobre els centres públics, el Departament d'Educació promourà un tracte singular i equitatiu de la diversitat dels centres i dels territoris.

6.5 Serveis de suport a l'autonomia de centre

6.5.1 L'Oficina de suport a l'autonomia de centre (OSAC)

L'assumpció de majors responsabilitats que suposa per als centres i per al professorat l'exercici de l'autonomia requereix d'una implantació progressiva que permeti aproximacions successives i consolidar els avenços aconseguits pels centres. Amb la finalitat d'impulsar i promoure l'autonomia dels centres públics, el departament d'Educació crearà una Oficina de suport a l'autonomia de centre (OSAC) que s'encarregarà, entre d'altres funcions, d'elaborar estratègies per al desenvolupament de l'autonomia, difondre les bones pràctiques existents en aquest camp i afavorir la reflexió interna dels centres amb relació al seu funcionament i les mesures de millora a implantar.

6.5.2 La Inspecció d'educació

En un context d'autonomia real dels territoris i dels centres, es fa necessari un canvi en les formes i continguts que defineixen la relació entre els centres i els diferents òrgans de l'Administració educativa. Per això, el Departament d'Educació promourà els canvis estratègics perquè la Inspecció d'educació pugui respondre adequadament a les noves necessitats que aquest nou context planteja. Així es potenciarà la seva autonomia tècnica per orientar i prioritzar les funcions de suport als centres, d'assessorament i d'avaluació per tal d'afavorir la innovació dels centres docents, així com la col·laboració en el treball en xarxa territorial.

El Departament d'Educació es proposa avançar en un model propi de la Inspecció d'educació d'acord amb la singularitat del sistema educatiu de Catalunya per tal de garantir un màxim nivell de competència per assumir aquestes funcions, especialment claus en el desplegament de projectes educatius flexibles, contextualitzats i identificats com a propis per les respectives comunitats educatives. Així mateix, actuarà donant suport a la coordinació de recursos educatius que depenen de l'entorn del centre.

El Pla director de la inspecció educativa 2006-2010 incorporarà els canvis necessaris del nou model de la inspecció educativa.

En el marc de la nova legislació educativa, el Departament d'Educació abordarà el perfil dels nous inspectors d'educació, les condicions d'accés i la seva formació permanent. Així mateix i de manera progressiva durant el període 2005-2010, el Departament d'Educació ampliarà l'actual plantilla de la Inspecció d'educació per respondre a les necessitats de presència activa en els centres i el seu entorn educatiu que requereix la tasca de suport.

6.5.3 Els Serveis educatius

El Departament d'Educació, d'acord amb els agents socials, revisarà els actuals serveis educatius (EAP, CPR, LIC...) amb la finalitat de constituir uns serveis educatius integrats amb un mateix àmbit territorial d'intervenció i que assegurui una atenció eficaç d'aquests serveis i que assegurui la igualtat d'oportunitats en l'accés a aquests a través de tots els centres que presten el servei públic educatiu. Aquest procés de millora es realitzarà al llarg del període 2005-2010.

6.6 L'avaluació dels centres

L'avaluació és imprescindible per a la millora efectiva de l'educació. En aquest sentit, el Departament ha elaborat un projecte de Pla d'avaluació que ha de permetre una avaluació sistemàtica, coherent, integral, cíclica i global que afecti els diferents àmbits del nostre sistema educatiu. El Departament d'Educació sotmetrà a la consideració dels centres i de la comunitat educativa l'esmentat projecte amb la finalitat de desplegar posteriorment una normativa que regularà l'avaluació del Departament d'Educació, els àmbits on recau l'acció avaluativa, els òrgans que hi participen i els criteris per a l'elaboració i aprovació de plans plurianuals.